הלכה · משנה תורה · מפרשים · יצחק ירנן · ספר קדושה

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות מאכלות אסורות

רבי אליקים גאטינייו

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

יצחק ירנן על משנה תורה, הלכות מאכלות אסורות

רבי אליקים גאטינייו

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/יצחק-ירנן-על-משנה-תורה-הלכות-מאכלות-אסורות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ב 5
הלכה ד 5
הלכה ו 5
הלכה ח 6
הלכה ט 6
הלכה י 6
הלכה יג 7
הלכה טז 7
פרק ב 9
הלכה א 9
הלכה ג 13
הלכה ה 13
הלכה ט 13
הלכה י 13
הלכה יב 13
פרק ג 13
הלכה א 13
הלכה ה 14
הלכה ז 14
פרק ד 14
הלכה יז 14
הלכה יט 14
פרק ה 14
הלכה א 14
הלכה ב 15
הלכה ג 15
הלכה י 15
הלכה יד 15
פרק ו 16
הלכה ד 16
הלכה ז 16
הלכה ט 16
הלכה י 16
פרק ח 17
הלכה ז 17
הלכה ט 17
הלכה י 17
הלכה יב 17
הלכה יז 18
פרק ט 18
הלכה א 18
הלכה ד 19
הלכה ה 20
הלכה י 20
הלכה יא 22
הלכה יב 22
הלכה יג 23
הלכה יז 24
פרק י 24
הלכה כב 24
פרק יא 25
הלכה א 25
פרק יב 25
הלכה כט 25
פרק יד 25
הלכה י 25
הלכה יז 25
פרק טו 27
הלכה ט 27
הלכה י 27

פרק טז 27
הלכה כה 27
פרק יז 28
הלכה כה 28

פרק א

הלכה א

מצות עשה וכו'. עיין מש"כ הלח"מ שמהרלב"ח תירץ לזה סי' פ"ו וחוץ ממה שהקשה עליו הפרי תואר סי' ע"ט סוף ס"ק א' ועוד אני תמיה עליו בתירוץ הנ' שכתב דלא חשיב עשה גבי חגבים משום דכתיב לעיל מיניה כל שרץ העוף ההולך על ארבע יעו"ש.

ולענ"ד קשה דאם כדבריו די במ"ש אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף מאי את אלה מהם תאכלו את הארבה ודאי שהוא ליתן עשה ועיין עוד להרב פרי תואר שם במ"ש וז"ל ונראה שכונת השי"ת במצות עשה זאת וכו' יעו"ש ולענ"ד אם כדבריו היה לו לרבינו להוסיף מצות עשה אחרת ודוק ועיין עוד להלח"מ שכתב לשון זה קשה אצלי עד אינו אלא להבדיל בין הטהורה לטמאה וכו' עכ"ל וקשה לי דלזה לא אצטריך קרא דוהבדלתם דממילא ידעינן זה כמו מניעה ממלאכה בימים המקודשים דכתיב ביה קרא ששת ימים תעשה מלאכה והכונה דעובר בעשה בעושה ביום שבת קודש ואף דליכא כתוב אחר.

הלכה ב

סימני וכו' חוץ מן החזיר. חולין דף נ"ט ואמר רב חסדא וכו' ובלבד שיכיר חזיר ועיין מ"ש הרב חידושי הלכות שם בגמ' דף נ"ט ד"ה גמ' אלא ה"ק ודוק.

הלכה ד

ומצא כמין חזיר כו'. דרך אגב ראיתי לרבינו פ"ד מהל' בכורות ה"ח וז"ל ואפי' היה זה שמניקה כמו מין אחר וכו' ועיין מה שהקשה עליו הלח"מ ז"ל מש"ס בכורות דף כ"ד ונדחק הרבה בתירוצו יעו"ש. ולענ"ד נראה דנקט אפי' כלפי מ"ש שמא בנה של אחרת היא דכתב אפי' כמין חזיר די"ל שהיא בנה של אחרת כיון דלא דמי לאמה אי הכי פטור מן הבכורה אבל אה"נ דאדרבא יותר סברה לומר שהיא בנה כשאינה דומה וכסוגיין.

הלכה ו

בהמה וכו' שיש לה שתי גבין ושתי שדראות וכו'. עיין סוגיית נידה דף כ"ד ופירוש רש"י שם והיינו פי' הרמב"ן שהביא הרב פרי תאר סי' י"ג ס"ק י"ז ומ"ש רש"י ד"ה בעלמא אגמריה אותו המין אסר וכו' פי' מה שיצא לאויר העולם לאפוקי מה שנמצא במעי אמו דאלת"ה נימא דהמין לחודיה שהוא בריה בפני עצמה אבל היוצא מטהורה בין נמצא בתוכה בין יוצא ממנה לחוץ נשרי אלא ודאי כדפירשתי ומה שהקשה הרב פרי תואר על הרמב"ן וז"ל ואין דעתי וכו'. אחר נשיקת ידיו ורגליו לא קשה דכבר תירצו התוס' לזה וגם הוא הביא דבריהם לעיל בסמוך ומ"ש עוד ותו מסתברא לי וכו' יפה השיב עליו

חד מרבנן מהא דאיתא בחולין דף ס"ט ע"א גבי קלוט וז"ל הני מילי היכא דיצא לאויר העולם אבל במעי אמו שרי יעו"ש.

הלכה ח

אין לך וכו'. ועיין להרב המגיד מה שהקשה עד וששה מיני חיה וכו' וסיים איני יודע לתרץ. ולענ"ד לפי חומר הנושא י"ל דס"ל לרבינו דמ"ש ודילמא מיני דאקו נינהו או מינא דתאו או דזמר סותר למ"ש בטעם פלוגתא דרבנן ור"י דאזלינן בתר שמא ולהך ודילמא אה"נ דשור הבר מין בהמה אף דתאו מין חיה ולא מוקמינן לפלוגתייהו דתנאי מדמתרגמינן ותורבלא כמ"ש רב הונא בר חייא ואף דבדרך דילמא אמר בש"ס כיון דקשה להאי פירושא בפלוגתא דתנאי קושית התוס' ד"ה מדחשיב ליה וא"כ נמצא דהאי פירוש הוי הפך ההיא ברייתא וההוא אמורא לא הוה ידע לה אבל אנן דידעינן לה דחינן פירוש דאמורא מקמי ברייתא ולא הא בהא תליא ודוק.

עוד כתב הרב המגיד אבל מה שמנה התאו וכו' איני יודע לתרץ וכו' וכתב מרן ואני אומר אם כונתו על חילוף גירסת הספרים וכו' פירוש לפירושו אם כונתו על גירסת הגמ' וכו' אבל אם כונתו על רבינו הר"מ אין מקום למה שאכתוב ועיין להלח"מ דנפל ט"ס וכצ"ל פשוט הוא דקאי וכו' יעו"ש ועיין להתוס' בסוגיין ד"ה מדחשיב שקושייתם שייכא לעיל בדר' יצחק וקאמר והני מדלא קחשיב כו' והחידושי הלכות הרגיש וכעת לא זכינו להבינו גם הרב מאיר עיני חכמים אין דבריו מבוררין יעו"ש.

הלכה ט

אע"פ וכו'. עיי"ש ועוד איכא בינייהו לענין אותו ואת בנו וא"כ למה לא כתבו רבינו ז"ל.

הלכה י

וסימני חיה וכו'. וכתב הרב המגיד וז"ל וגם לפירוש רש"י ז"ל נראה שצריך מבלע חרקייהו עכ"ל אף דאינו מפרש כפירוש רש"י רבינו ז"ל מ"מ בזה מיהא ס"ל כוותיה שצריך מבלע חרקייהו לפי שהוא פי' דכרוכות לאפוקי עיזי דכרכום יעו"ש וא"כ אף דעיזי דכרכום שרי נהי דכרוכות לא בעינן מבלע חרקייהו בעינן ורבינו נראה דס"ל כפי' הריב"ם שהביאו התוס' בסוגיין ד"ה אלו הן וכמ"ש הפרי חדש סי' פ' ועיין למעדני מלך ולחם חמודות שהכריחו מדברי הטור סי' פ' מדלא הביא סימן דטלפים ש"מ דס"ל כתירוץ י"ל שכתבו התוס' אחר פירוש ר"ת יעו"ש וליתא דזה כבר כתבו בסימן ס"ט וכאן לא נחית אלא ללמד איזה הפרש יש בין חיה טהורה לבהמה טהורה ועיין עוד שם מה שהבין מפירוש ר"ת ז"ל דבסימן דקרנים די דודאי יש לו טלפים ודבריו תמוהים דבהדיא הצריך ר"ת ב' לפי דאיכא טלפים דחיה לחוד וקרנים דחיה לחוד יעו"ש בתוספות ובסוף

דברי התוס' שכתבו וז"ל אך קשה על פירוש זה דכי פריך והרי עז וכו' ועמ"ש החידושי הלכות.

ולענ"ד אין דברי התוס' סובלין פירושו ומה שהקשה דכשם דבברייתא מפרשינן או או ה"ה בדברי המקשה לא דמי הא להא דאיך אפשר לפרש והרי עז דיש קרנים או טלפים בודאי דזה שקר דשניהם איתנהו בעז וודאי דפי' המקשה הוא קרנים וטלפים וכתב רש"י בסוגיין וז"ל בעינן הדורות וכו' ואע"ג דשל עז וכו' וכתב החידושי הלכות ז"ל וזה לשונו ולולי שהר"ן פי' כן דבריו היה נראה לי לפרש דבריו דכרוכות לא אתי לאפוקי עיזי דכרכום אלא עז סתם ושכתב ואע"ג דשל עז אינן הדורות אינו נמשך אדלעיל אלא מלתא באנפי נפשא הוא דהשתא והיינו ספיקא דעיזי דכרכום שפירש ומבלע חרקייהו עכ"ל. (ואורך) [וקשה] דכדי לפרש כן בדבריו היה צריך רש"י לתפוש מוהוא דמבלע חרקייהו זאת ועוד דא"כ נמצא דמפרש רש"י ז"ל דכרוכות והדורות לאפוקי מעז ושנים למה לי וחד סגי והאמת כמו שפירש הר"ן את דבריו ומן התימה על הרב חידושי הלכות בפי' זה.

הלכה יג

כלאים הבא מבהמה טהורה וכו'. עיין בדברי הלח"מ כאן ופי"ב מהל' שחיטה האריך ולא הביא אלא למ"ש לק' מ"ש רבינו פ"ט הל' כלאים וז"ל הלח"מ ולכך כתב רבינו ואם היו אמותיהן משני מינים אסור להרכיבן כלומר דסתמא דמילתא שהאב אחד עכ"ל. ודבריו תמוהים דזה כבר כתבו רבינו לעיל שם באותו פרק ה"ד וז"ל והסוס עם הפרד והפרד עם החמור וכו' ודוק וכדברי הלח"מ אלו הבין הרדב"ז שם בהל' כלאים וקשה עליו כמ"ש ועוד קשה שהרי רבינו סיים שם כיצד וכו' וזה סותר לדבריו וצ"ע.

ואין מין טמא מתעבר ממין טהור וכו'. והיינו כר' אליעזר דאמר דחיה מתעברת מבהמה אבל טהור מטמא מודה דמתעבר וזו היא דעת הרא"ש פ' אותו ואת בנו סי' ג' יעו"ש וקשה מיניה וביה ממ"ש בבכורות סי' ו'.

הלכה טז

ושאינו דורס ואוכל וכו'. **חוץ מפרס ועזניה וכו'**. והדבר קשה גלוי ומפורסם ובהגהות מיימוני תירץ וז"ל והיה נראה לפרש דטהור נמי אחר הוא דורס א"כ הו"ל או פרס או עזניה וכו' עכ"ל והדברים תמוהים דלא מצינו בכל הש"ס דאיכא מ"ד דעוף טהור דורס וצ"ע.

והרב המגיד כתב בפי' ב' וז"ל ואפשר שהוא מפרש והוא שאין ידוע שדורס עכ"ל. וקשה טובא דרבינו בפי' המשנה כתב להיפך וז"ל ואין אנו צריכים לכולם אלא אפי' אחד מהם

אם נמצאת בעוף שאין אנו מכירין אותו הרי הוא עוף טהור על מנת שלא יהא דורס ואוכל לפי שכל דורס ואוכל טמא עכ"ל וא"כ אלא ודאי שהוא כפי' הא'.

וראיתי להלח"מ מה שהביא מהריב"ש שכתב לישב דעת רבינו דמ"ש בסוגייא דאית ליה חד היינו סימן שבגופו זולת הדריסה דלא הוי בגופו ואהא הקשה עליו וז"ל ודבריו תמוהים דהדריסה מכלל הארבעה סימנים וכו' א"כ איך אמרו בש"ס השתא עורב דאית ליה שנים לא פרס ועזניה דאית ליה חד מבעיא הא אית להו נמי שנים דהיינו אינו דורס וסימן אחר שבגופו ומאי ק"ו הוא זה עכ"ל וי"ל דע"פ דרך זה דהעורב אינו דורס וכדכתבו התוס' דלא כפרש"י וא"כ העורב אית ליה ב' סימנים בגופו ופרס ועזניה לית להו אלא חד דבגופו ולפ"ז מתורץ גם מה שהקשה עוד עליו יעו"ש.

עוד כתב הלח"מ בסוף דבריו וז"ל וצ"ע מנין לו להרב המגיד לדקדק בדברי רבינו הפי' הראשון יותר מהם וכו' עכ"ל ולענ"ד הוא פשוט דמכח הלשון הוא דיש לו להרה"מ לדקדק בדברי רבינו ושאינו דורס ואוכל וצ"ל פירושו ושאינו ידוע דדורס ואוכל וק"ל. וראיתי למרן בב"י חלק יו"ד סי' פ"ב כתב על דברי רבינו וז"ל ואיכא למידק עליה דהרמב"ם למה כתב שהבקי בהן ובשמותיהן אוכל כל עוף שאינו מהן ואין צריך בדיקה והא לכאורה משמע דרב נחמן לא אכשר אלא בבדיקה דהא קאמר היה בקי בהם ובשמותיהן וכו' עכ"ל ואין זו קושיא דכשבקי בהן ובשמותיהן מה צריך בדיקה הא יודע שאינו מהטמאים ומ"ש ר"נ עוף הבא בסימן אחד וכו' פי' דאפי' רואה בו סימן אחד אין לחוש לפרס ועזניה כיון שבקי בהן ובשמותיהן וכו' וק"ל. עוד כתב מרן וז"ל ועוד דהרמב"ם מצריך לשאינו בקי שני סימנים לטהר אחד שאינו דורס ואחד משלשה סימנים אחרים ואילו ר"נ מכשר בבא בסימן אחד משמע דבחד סגי עכ"ל ואי ליכא ט"ס דבריו תמוהים דמאי דר"נ מכשר בבא בסימן אחד היינו בבקי בהן וכו' ורבינו איירי בבקי בהן ובשמותיהן.

עוד כתב מרן וז"ל ונראה שהר"מ היה מפרש וכו' ולאו למימרא דצריך לבודקו וכו' ואע"פ שאין אנו מוצאין בו אלא סימן אחד וכו' עכ"ל עין רואה דזה דרכו אזיל ע"פ דרך ב' שכתב המגיד משנה בדברי רבינו יעו"ש שכתב ואפשר שהוא מפרש והוא שאין ידוע שדורס וכו' יעו"ש וממ"ש בסוף דבריו נראה דאזיל עם הדרך הא' של הרה"מ יעו"ש ודבריו סתריה אהדדיה.

פרק ב

הלכה א

מכלל וכו' וכל שכן וכו' בלא תעשה. וכתב הרב המגיד וז"ל ודע שאין לתמוה וכו' ממ"ש אין מזהירין מדין ק"ו וכו' ודברי הרה"מ אלו הביאן הרא"ם סדר שמיני ד"ה מבשרם וכתב עליו ונכון. והקשה אלי החכם השלם עצום ורב יצחק נוניש הי"ו דהרא"ם עצמו פליג דידיה אדידיה ממ"ש בסדר ראה ד"ה ותרומת ידך אלו הבכורים שכתב שהוא אזהרה לאוכל בכורים חוץ לחומה ואע"פ שהוא בא בק"ו מבכורים לא למדנו אלא איסורא ולא מלקות יעו"ש והא התם דאיכא עשה דוהבאתם שמה ואפילו הכי אצטריך ותרומת ידך ולא אמרינן כיון דאיכא איסור עשה לילקי מק"ו כמ"ש הרה"מ כאן. ועוד קשה לי ממ"ש בכריתות דף ד' ע"ב א"ר אילא אכל מעשר דגן תירוש ויצהר לוקה ג' והא אין לוקין על לאו שבכללות שאני הכא דמייתרי קראי מכדי כתיב ואכלת לפני ה' וכו' לפנים אין בחוץ לא למה לי דכתב רחמנא לא תאכל וכו' מעשר דגנך תירושך ויצהרך לחלק אי מההיא הוה אמינא ה"מ בעשה אבל בלאו אימא לא אמטו להכי כתב רחמנא לא תוכל לאוקמה בלאו ועדיין לאו שבכללות הוא וכו' ולא לקי ע"כ הרי בפירוש דהש"ס קרי להאי עשה דוהבאתם שמה לאו הבא מכלל עשה לאוכל חוץ לחומה וא"כ הוי דומה בדומה להך דהכא דבהמה דליכא שום סימן טהרה דאית ליה לאו הבא מכלל עשה ואפילו הכי אתא קרא להוסיף בעונשו בלא מלקות ואף אנו נאמר הכא דמכח ק"ו יהא נוסף באיסור לאו ולא מלקות ומהיכן בא לנו לומר דמכח ק"ו לילקי.

ועוד קשה לי מדברי הש"ס במכות דף י"ז שהקשו שם על דברי ר"ש וכי מזהירין מן הדין אפי' למ"ד עונשין מן הדין אין מזהירין מן הדין וכו' ומאי קושיא שאני הכא דהא איכא איסור לאו הבא מכלל עשה ומשום הכי מזהירין מן הדין ולקי אלא ודאי דאפילו הכי אין מזהירין מן הדין דלא כהרה"מ גם ממה שתירצו בש"ס לקושיא זאת איסורא בעלמא ולא למלקות ונמצא דאף דאיכא לאו הבא מכלל עשה אפילו הכי מייתינן מק"ו להוסיף באיסור לא תעשה קשה שהרי מק"ו מייתינן איסורא לחוד אף מקודם איסורא וכן מש"ס זה לא באתי לכוונת הרא"ם בתחילת הל' שאנו בו שכתב והלא אין מזהירין מן הדין וליכא למימר דהאי ק"ו לאיסורא בעלמא כדמשני במכות דאי לאיסורא בעלמא תיפוק ליה בלאו הבא מכלל עשה והתימה מרבינו ישעיה שתירץ שהק"ו הזה הוא לאיסורא ולא ללקות וכו' וסיים ושמא י"ל דהאי ק"ו הוא להביא איסור ל"ת והתמהא דההיא סוגייא דמכות אף דאיכא איסורא דלאו הבא מכלל עשה אפילו הכי תירץ הש"ס לאיסורא והיינו איסור לאו והן דברי הר' ישעיה וכן מהש"ס דכריתות שזכרנו מורה בפירוש כן דקאמר

אי מההיא הוה אמינא הני מילי בעשה אבל בלאו אימא לא אמטו להכי כתב רחמנא לא תוכל וכו' ועדיין לאו שבכללות וכו' הרי דאף דאיכא איסורא דלאו הבא מכלל עשה אפשר לומר דבא לא תעשה בלאו שבכללות להוסיף באיסורו אף דלא לקי והיא ראיה שאין עליה תשובה וכן הרב תנא הוא נמשך אחר סברא זאת דכל דאיכא איסור חד לא אמרינן מק"ו להוסיף עוד איסור אחר דמאי נפק"מ כיון דליכא מלקות יעו"ש בדבריו ולא זכר ש'ר שרבינו ישעיה ס"ל הכי וגם הרא"ם כתב ושמא י"ל הכי יעו"ש עוד זאת הני סוגיי דבירין טובא דלפעמים אתי קרא להוסיף איסורא וא"כ ממנו ניקח להוסיף איסור לאו מק"ו ושם בש"ס דמכות בק"ו איירי וקאמר לאיסורא באופן שדברי הרא"ם וגם דברי הרה"מ לכאורה אינן מובנים שרבנן בתראי מרן והלח"מ בהלכות איסורי מזבח פ"ה והרא"ם והמל"מ קלסוהו.

וע"פ הצעתינו זאת והיא אמיתית דמאי דמשני בש"ס לאיסורא היינו איסור נוסף דלא תעשה דאילו איסור לאו הבא מכלל עשה אית ליה מוהבאתם שמה לא קשה מה שהקשיתי בס' תועפות ראם סדר שמיני ד"ה מבשרם למ"ש הרב המגיד סוף פ"כ מהל' שבת דבעשה אין מזהירין מן הדין דמאי שנא כיון דאיסור לא תעשה דליכא מלקות דומה לעשה דבשניהם ליכא אלא איסורא ואיסור ל"ת מייתינן מן הדין ואיסור עשה לא דעד כאן לא הקשיתי אלא להרא"ם שהבין דכל דליכא איסורא מקודם [אין מזהירין] מן הדין אבל אי איכא איסורא מקודם לא וא"כ למה לא נביא עשה מק"ו ברם למאי דאנן קיימין בפי' הש"ס הסברא היא להפך דכל דאיכא איסורא מקודם נוכל להביא מק"ו איסור אחר וכמ"ש בש"ס שם לאיסורא אבל כל דליכא איסור לא מייתינן מק"ו לאיסורא ועיין להרב מוצל מאש בס' אש דת סי' כ' מה שהקשה להרה"מ מסוגית מכות מעדים זוממין והתם איכא איסורא דלא תענה ברעך עד שקר ואפילו הכי אין עונשין מן הדין ותירץ דשאני עונש מאזהרה והקשתי לו בסיפרי תועפות ראם סוף סדר תשא דהא קי"ל אפילו למ"ד עונשין מן הדין אין מזהירין מן הדין רצוני לומר דחזינן דיותר קשה להזהיר מן הדין מענוש מן הדין וכאן הוא להיפך דכל דמצינו איסור מן התורה מזהירין מדין ק"ו ואין עונשין מדין ק"ו ולכאורה היא קושיא ברם מ"ש עוד שם הם דברים שפלטתן קולמוס בלי דעת בעלים דההיא שכתב הרה"מ מזהירין הוא ממש הזהרה דהיינו מלקות ועונש הוי מיתה גם מה שהקשיתי שם להתוס' דחולין י"ל דלא קשה דהוי גלוי מילתא ודוק.

והנה ראיתי להמל"מ דברים מעורבבים שכתב על דברי הרב המגיד אלו שרבינו עצמו כתב כן במנין המצות ושהרמב"ן השיגו יעו"ש וליתא דאין דבריו שבמנין המצות ענין למ"ש הרה"מ דמה שכתב במנין המצות שורש י"ד הוא דדבר שענשו מפורש האזהרה

ילפינן מק"ו ומ"ש הרה"מ הוא דדבר שהוא אסור משב ואל תעשה ילפינן מק"ו להלקותו וזה הוא יותר חומרא דמלקינן ליה מן הדין משא"כ מ"ש רבינו דלא מייתינן חומרא מק"ו דהעונש מפורש וכל זה מפורש במ"ש בסוף דבריו יעו"ש וביתר דבריו עיין מ"ש עליו בספרי תועפות ראם סדר שמיני ד"ה כל מפרסת פרסה גם בדברי הלח"מ ע"ש ד"ה אותה תאכלו.

ובספר המצות מצות עשה קמ"ט כתב היא שציוונו לבדוק בסימני בהמה חיה ועוף והיא מצות עשה וכו' ולשון סיפרי אותה תאכלו ואין בהמה טמאה באכילה וכו' וזה לאו הבא מכלל עשה שהוא עשה הנה נתבאר שאומרו אותה תאכלו מ"ע והענין במצוה זאת שאנו מצוין לבדוק הסימנים האלו וכו' עכ"ל. ולא יכולתי להלום דבריו דאי מ"ע זאת היא כדי שכשיעבור ויאכל בהמה וחיה טמאה יעבור על עשה דלאו הבא מכלל עשה עשה איך כתב דהמ"ע היא הבדיקה ואי הבדיקה בסימנים תקרא מ"ע היאך נאמר דבאכול הטמאה עובר גם במ"ע והוא עירב שנים יחד וקראו מ"ע ומי שעובר עובר גם בל"ת וכן יש לעורר גם במצוה קנ"ב בדגים דאין דבריו מובנים דאי מצוה תחשב הבדיקה היאך שאלו בש"ס כי מאומרו זה לא תאכלו מינה נשמע דזה תאכלו והא צריך למכתיביה למצות הבדיקה ומ"מ המתבאר מדבריו בין ממצוה קמ"ט בין ממצוה קנ"ב דלאו הבא מכלל עשה עשה וזה כונת הסיפרי באומרו זו מצות עשה ואם כן מצאה הקפידה מקום לנוח במה שהשיג הרמב"ן בשורש הו' יעו"ש באות אל"ף ובי"ת שהרי מנה רבינו אלו המצות בעשין דלא כמו ששרש בשורש הו' יעו"ש.

ולפי קוצר דעתי טענת הרמב"ן היא טענה ואיני מבין למה שהליץ עליו המגילת אסתר שכונת רבינו והסיפרי הוא לומר שהבדיקה דבין טמא לטהור היא המ"ע ולא דכשאוכל הטמא עובר העשה ול"ת וכמ"ש הר"ד ויטל יעו"ש כי בפירוש כתב רבינו הכא דעובר בעשה ול"ת וכעת ראיתי מ"ש הרב המגיד ריש ההלכות דידן וז"ל וביאור מנין מצות אלו בס' המצות שהוא שאנו רשאין לאכול הטהורין ולא הטמאין וכמ"ש בת"כ אותה תאכלו ולא בהמה טמאה וידוע דלאו הבא מכלל עשה עשה וכו' יעו"ש הרי שפי' למ"ש רבינו מ"ע לידע הסימנים שמבדילין דהכונה שידע ויאכל מהם ולא מהטמאה דאי אוכל מהטמאה עובר גם בלאו הבא מכלל עשה נמצא דהעשה דאיכא הוא שלא יאכל מהטמאה וניצול מזה בידיעת הסימנין וממילא נתבארו דברי רבינו דס' המצות ברם למ"ש המגילת אסתר בשרש הששי שזכרנו אין מקום להבין דברי רבינו דמצוה קמ"ט וקנ"ב גם דברי הרמב"ן נכונו.

ואחר זמן רב נדפס ס' שער המלך למהר"י נוניש נר"ו וראיתי לו בלשון זה דאנן קיימין

מ"ש מדברי כאן ובסיפרי תועפות ראם יעו"ש ומחדש ראיתי לו שהקשה עמ"ש רבינו בשרש י"ד מס' המצות בהא דאמרינן לא ענש הכתוב אלא א"כ הזהיר דכשהעונש מפורש בתורה יכולין להוציא אזהרה מן הדין אין זה סותר אומרם אין מזהירין מן הדין כיון שהעונש מפורש בתורה מסוגיית פרק יוה"כ דף פ"א דאמרו שם אבל אזהרה לעינוי של יום עצמו לא למדנו מנין לא יאמר עונש וכו' אלא לא יאמר עונש בעינוי דגמר ממלאכה וכו' והא התם עונש עינוי מפורש בתורה וא"כ אמאי אצטריך למילף אזהרה בעינוי ממה שלא יאמר עונש (באזהרה) [בעינוי] אזהרה גופיה תיתי בק"ו כיון דהעונש מפורש בתורה וכן הקשה עוד מסוגיית זבחים דף ק"ו דאמרו שם בשלמא העלאה כתיב עונש וכתיב אזהרה אלא שחיטה בעלמא עונש כתיבה אלא אזהרה מנ"ל וכו' אלא א"ר אבין ק"ו מה במקום שלא ענש הזהיר מקום שענש אינו דין שהזהיר ופריך וכי מזהירין מן הדין וכו' יעו"ש הרי בהדיא דאע"ג דהעונש מפורש בתורה אפ"ה אין מזהירין מן הדין אלו דבריו.

וכל זה תמוה ולא ידענא מאי אידון בה דשם בשרש י"ד כתב רבינו בפירוש דאף דאמרינן לא ענש אלא א"כ הזהיר מ"מ הוא בהוציא הדבר באיזו ממידות שהתורה נדרשת יעו"ש דבריו בטוב טעם אבל כל דלא מצינן אזהרה מכח איזה מדה מהמידות אין מזהירין מן הדין והא ראיה שרבינו בהל' שביתת עשור ה"ד כתב דאזהרת עינוי נפקא מלא ענש אלא א"כ הזהיר מאי דליתא בש"ס אלא דרבינו קיצר ולא הביא מ"ש בש"ס דהא בהא תליא וכ"כ הלח"מ שם יעו"ש ועוד ראיה דבס' המצות לאוין קצ"ו כתב רבינו שם אזהרה לעינוי כמ"ש בש"ס יעו"ש ולא הזכיר לא ענש אלא א"כ הזהיר והיינו דהא בהא תליא כמ"ש בשרש י"ד יעו"ש.

אמנם מה שהקשה מש"ס דזבחים זאת לפי שיטת הרה"מ דכל דאיכא לאו הבא מכלל עשה מזהירין מן הדין דהרי התם ג"כ איכא עשה ואפילו הכי קאמר אין מזהירין מן הדין קשה ולענ"ד נראה דאינו ענין עשה לל"ת דוכי גרע העונש מעשה ואפילו הכי אמרינן עונש מצינו אזהרה מנין ומהדרינן האחד מהמידות שהתורה נדרשת כדי למצוא אזהרה ודאי דאינו ענין זה לזה וצריך למצוא אזהרה לענין זה דאיכא עונש בתורה ומ"ש הרה"מ הוא להביא אזהרה מק"ו כיון דאיכא עשה בתורה מייתינן אזהרה בק"ו ונדון הרה"מ לחוד ונדון הש"ס לחוד.

וע"פ האמור א"מ גם למ"ש להמל"מ בלשון זה שהבין בדעת הרב המגיד דלא כהרב מוצל מאש סי' כ' אלא דכל דאיכא עשה אף בעשה ממש כפשטיה מזהירין מן הדין מש"ס יומא דאף דכתיב ועניתם את נפשותיכם אפילו הכי מהדר עונש שמענו אזהרה

מנין והא איכא עשה דהתם הוא למצוא אזהרה להיכא דענש וצריך כעין אזהרה ולא מהניא עשה משא"כ בנדון הרה"מ וכדכתיבנא ואחר שנים רבות ראיתי להרב החבי"ב בספר תורת חסד סי' ר"ה האריך בפרט זה ולא ימלט ממ"ש על דברי המש"ל בסיפרי תועפות ראם סדר שמיני כתוב שם ותעלוז לבי.

הלכה ג

עיין בספרי תועפות ראם דף ס"ו ע"ג.

הלכה ה

עיין בספרי תועפות ראם דף ס"ו וס"ז.

הלכה ט

לפי שאין בשרו חלוק וכו'. ע' להלח"מ מ"ש שנשמט מכאן וכתוב אחר הלכה י"ד.

הלכה י

דם שרצים שפרש וכו'. עיין מ"ש הרב המגיד ה"ט שרבינו מחלק בין פירש ללא פירש וסוגיית הש"ס במעילה לא משמע הכי יעו"ש.

הלכה יב

האוכל כזית וכו'. בהלכה זאת שייך מ"ש הגהות מיימוני ד"ה ואע"פ וכו'.

פרק ג

הלכה א

כל מאכל וכו' שנאמר ואת בת היענה וכו'. הקשה בס' צרור החיים וז"ל וקשה טובא דאיסור בהמה טמאה נפקא להו לרבנן פ"ק דבכורות דף ו' מגמל גמל ולר"ש מאת הגמל והיאך מפיק ליה רבינו מקרא דבת היענה עכ"ל וצ"ל דלא הקפיד רבינו בזה כיון דהדין אמת וזה דרכו כמה פעמים להביא מקרא אחרינא אף שלא נזכר בש"ס ולמה שהקשה דב' קראי למה לי עיין להתוס' חולין דף ס"ד ע"ב בסה"ד מה שתירצו בזה אך הדבר הקשה הוא מה שהקשה אחי יפ"ת החכם השלם שב"ע נר"ו במ"ש רבינו דביצי דגים הטמאים נפקא מבת היענה וליכא לאו ללקות עליו ובה"ז כתב יראה לי שהאוכל ביצי דגים טמאים לוקה ואין לחלק בין יצאו לחוץ ללא יצאו לחוץ דבצי דגים טמאים אין יוצאין לחוץ אלא במעי משריץ וכמ"ש בברכות דף ח' וע"א דף מ' יעו"ש. ולענ"ד נראה לפי חומר הנושא דיש הפרש בין כשהבצים קטנים הרבה שעדיין אינן ראוים להשריץ לכשהם גדולים וראוים להשריץ דכשהם קטנים חשיב כגוף הדג ולוקה עליו והרי זה דומה לאוכל ביצי עוף טמא התלויים באשכול דלוקה ובהא איירי בהל' ז' וכאן איירי

בבצים גדולים שראוים להשריץ דכך הוא הדרך שאלו הגדולים אוכלים אותם בפני עצמם ואף שדרכם להיות משריץ בפנים כיון שמתחילה הוא ביצה וחשיב ליאכל בפני עצמו ולא חשיב כדג גופיה ללקות עליו ואינו דומה לולד בהמה.

הלכה ה

עד סוף כ"ד חדש וכו'. יש מי שפירש עד סוף כ"ד חדש מזמן שחזר לינק פעם שניה וליתא וכי משום חדש אחד או שנים שלא ינק צריך ליתן לו זמן היניקה מחדש ועיין בלח"מ.

הלכה ז

יראה לי. עיין מ"ש הרב המגיד והלח"מ ז"ל והוא אמת ויציב ומן התימה על מרן ז"ל פ"ג מאבות הטומאה ה"י כתב על מ"ש רבינו שם מן האשכול של בצים מבשר השדרה שהבצים אדוקים שם עכ"ל והא כפי מ"ש רבינו כאן גם הביצה עצמה כשלא נגמרה קרוי בשר וכעת קשה אך זאת אגיד שמש"כ המגיד המשנה בסוף הלשון כמו שיתבאר פ"ט קאי למה שסיים שבשר עוף אינו אלא מדבריהם לאפוקי ממה שכתב הלח"מ ז"ל יעו"ש.

פרק ד

הלכה יז

כל הנבלות וכו'. עיין מ"ש הרב המגיד וז"ל נראה שדעתו וכו' ואם הר"א סבור וכו' ועיין מ"ש הלח"מ ולי נראה שדעת הר"א וכו' וכונת הלח"מ לתרץ לקושיא השניה של הרה"מ דאילו הקושיא הראשונה איתא לה עדיין אמאי לא השיגו לעיל ה"ב.

הלכה יט

קבת הנבלה וכו'. עיין מ"ש רבינו פ"א מהל' טומאת אוכלין הכ"ג חשב על החלב שבקבה הרי זה מתטמא טומאת אוכלין ובפ"א מאבות הטומאות כתב שליה של נבלה וכו' ואם חשב עליו וכו' והחלב של נבלה טהורין מכלום עכ"ל דנראה ברור דלקבה אינו מועיל מחשבה היפך מ"ש שם ודוק.

פרק ה

הלכה א

מפי השמועה וכו'. **ועל אבר מן החי הוא אומר לנח אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו ואיסור אבר מן החי בטהורים**. ועיין בטור יו"ד סי' ס"ב ומ"ש שם מרן והב"ח והפרי חדש סק"ג וז"ל אמנם אח"כ ראיתי בס' אמונת שמואל בסי' י"ד שרצה להציל הב"ח

מקושיא הנזכרת ותירץ דלהושיט לבן נח בטמאים שרו כיון דלדידיה שרי וליתא דהא בישראל נמי איכא איסור הושטה משום טמא ולא שייך לאקשויי מי איכא מידי וכו' עכ"ל ודבריו תמוהים דמה איסור יש להושיט לגוי דבר דלגוי שרי והא רחמנא שריה ליה ומה לי אי לישראל אסיר והיכי קרי ליה מכשול והא נבלה שריה רחמנא או מכור לנכרי וכעת קשה ועיין בעץ החיים סדר וישב ודרך אגב ראינו תשובת התשב"ץ ח"ג סי' רצ"ו דברים מגומגמים גם נעלמה ממנו סוגיית חולין דף קכ"א ע"ב יעו"ש.

הלכה ב

אחד אבר שיש בו בשר וכו'. עיין מ"ש הרב המגיד ומ"ש עליו הלח"מ וז"ל ונ"ל דהוצרך להביא הך מימרא וכו' דדילמא לוקה משום בשר מן החי קאמר וכו' יעו"ש ולכאורה הדברים תמוהים דהא בש"ס דף ק"ג קאמר בפירוש מאן דאמר שלש קסבר בהמה בחייה לאברים עומדת דאיסור חלב ואיסור אבר ואיסור טריפה וכו' ואיך אפשר לומר משום בשר מן החי וכן יש להקשות בדברי הרשב"א בסוגיא הלזו יעו"ש ויפה פירש עמיתנו ה"ה שב"ע נר"ו דהכונה במ"ש הלח"מ דדילמא לוקה משום בשר מן החי פי' ומשום אבר מן החי וכמ"ש רשב"ל דאבר מן החי ובשר מן החי מלא תאכל הנפש עם הבשר נפקא והכל אחד אבל כיון דמצינו למימרא קמייתא דר"י דבשר מן החי נפקא ליה מבשר בשדה טריפה ולאו מענייניה דאבר מן החי הוא א"א לפרש דמ"ש בש"ס דאיסור חלב ואיסור אבר וכו' דהא אין זה ענין לאבר מן החי ודוק גם בלשון הרשב"א ז"ל.

הלכה ג

אבל אם הפריד וכו'. עיין מ"ש הרב המגיד ומ"ש הלח"מ ויש להקשות עליו דא"כ הו"ל לרבינו להקדים מ"ש בה"ד שהוא דין הש"ס ואחר כך לכתוב מ"ש בה"ג שהוא דין מחודש מסברא דנפשיה ועוד איך נלמד מדין דחלק את האבר דין דהפריד את האבר מן הבשר דשאני דין דחילק את האבר דאוכלו מעט מעט אבל הפריד שאוכלו בבת אחת מאן לימא לן דמשום הפירוד דקדם נשתנה דינו אין זה נפקא מסברא.

הלכה י

הוציא מקצת האבר וכו'. עיין בכ"מ שכתב וז"ל אפשר לומר שסמך וכו' ט"ס נפל ודבריו אלו שייכי להשגת הראב"ד לקמן הי"א יעו"ש.

הלכה יד

מצא בה עובר וכו' אינו צריך שחיטה. ועיין בפרי חדש סי' י"ג ס"ק ה' שכתב (ע"ש) [אלא שמצאתי] בתשובה בבן פקועה שהפריס ע"ג קרקע דמצוה של דבריהם היא ומברכין על שחיטתו וכו' וסיים וא"כ פשיטא דמברכין על השחיטה דלא כדמשמע מדברי הר"ן

בפ' כיצד מברכין גבי חצר שיש לו ב' פתחים שכתב דכיון דאינו מדליק אלא משום חשדא לא מברך אלא בחד פתחא וליתא דכיון דמדרבנן צריך להדליק אע"ג דלא הצריכו להדליק אלא משום חשדא בעלמא מצוה דרבנן היא ומחייב לברוכי עכ"ל והרב בני חיי תירץ וז"ל ונראה דלא דמי דבשלמא התם אם לא הדליק בב' פתחים אלא באחד יצא אבל אם שחט לאחד שחיטתו פסולה וא"כ מצוה דרבנן היא וק"ל וט"ס יש והכונה מובנת ומ"מ יש לגמגם ולא דמי הא להא דשאני בבן פקועה דהחשדא היא שמא יבא אדם אחר ויאכל בהמה בלא שחיטה נמצא דלתקון המצוה תקנו שחיטה בבן פקועה לא כן בנרות חנוכה דהחשדא הוא שלא יאמרו שלא הדליק ולא הוי תיקון המצוה.

פרק ו

הלכה ד

עיין בספרי תועפות ראם דף ע"ד ע"ב.

הלכה ז

הכבד וכו'. עיין בלח"מ שכתב ויש מי שרצה להעמיד וכו' ודוחק עכ"ל וקושטא הכי הוא דא"א לומר הכי שלא נמצא לא בחידושיו ולא בתורת הבית שכתב בלשון זה ולענ"ד נראה שהם דברי הרב המגיד וט"ס נפל וצ"ל וכן נראה מדברי הרמב"ן שכן כתב הרשב"א משמו בתורת הבית יעו"ש.

הלכה ט

השובר מפרקת. עיין בלח"מ ובתוך הלשון כתב ולכך קאמר דבעי חתיכה ומליחה כצ"ל.

הלכה י

אין הבשר וכו'. **כדי הילוך מיל**. וכתב הרב המגיד ונראה שיש סמך לשיעורו של רבינו ממ"ש גבי העור וכמה כדי עבודה כדי הילוך מיל עכ"ל לא מצאנו ידינו ורגלינו דבהדיא אמרו בחולין דף קכ"ב כמה כדי עבודה ד' מילין ופסקה רבינו פ"א דשאר אבות הטומאה.

עוד כתב הרב המגיד ובפרק כלל גדול יש מי שסובר וכו' ועיין בלח"מ מה שהקשה עליו ומה שתירץ א' בשהבין דמ"ש בש"ס דמלח בשרא היינו אחר הבישול וזה שכתב בדבריו אוכל וכו' וכשאמר בש"ס אין עבוד באוכלין אפי' בשר חי לית ביה דין עבוד וכו'. וקשה דא"כ מנא ליה לפרש אין עבוד באוכלין אפי' בבשר חי ולא בבישול דבזה קאי דסמיך האין עיבוד ויש עבוד באוכלין יעו"ש וא"כ חזרה קושיא לדוכתא ושוב חזינא דאין כונתו אלא דמ"ש בש"ס דמליחא דביתא לא הוי עיבוד היינו משום דהוי אוכל ושל אורחא כיון דהוי עץ אף שהוא אוכל חשיב עיבוד ושמעינן דוקא משום דהוי אוכל הוא

דלא הוי עיבוד מכלל דאי לא הוי אוכל הוי עבוד הרי דהוי שיעור עיבוד ופסקינן דאין עיבוד באוכלין וק"ל.

פרק ח

הלכה ז

ונאמן הטבח על גיד הנשה כשם שנאמנים על החלב. וכ"כ הטור ביו"ד סי' ס"ה והרגיש הב"ח ז"ל האי לישנא דכשם שנאמנים על החלב ועיין מה שפירש ועיין בחידושי הריטב"א לחולין דף צ"ג וראה דכך היה גריס בש"ס ממש כלשון זה שכתב רבינו והטור.

הלכה ט

ויוציא טרפה לעצמו בממון חשוב וכו'. הקשה עמיתי בתורה הרב הכולל יעקב אלבעלי הי"ו מכאן למ"ש מרן כ"מ סוף פי"ב מהל' עדות וז"ל ומאי דאמר או יוציא טריפה בדבר חשוב היינו לעצמו דאילו לאחרים מאי איכפת ליה וכו' ועיין גם במ"ש בחו"מ סי' ל"ד ומהיכא תיתי לס"ד זה כיון דכתבו רבינו בהדיא הכא ויוציא טריפה לעצמו בממון חשוב וי"ל דמ"ש הכא במאכלות אסורות היינו מ"ש בש"ס דסנהדרין אבל שם גבי עדות שהוא נלמד משם ולאו היינו הדין עצמו אפשר דלאו יוציא טריפה לעצמו משו"ה הוצרך לפרש מרן שם דהיינו לעצמו.

הלכה י

הלוקח בשר וכו'. עיין מ"ש הרב המגיד על שם הרשב"א ומה שהקשה הלח"מ וז"ל קשה שהוא ז"ל כתב שמי שהוא חשוד וכו' וא"כ תפירת בגדים בפשתים אין רגילים להקל בו וכו' עכ"ל ויראה לענ"ד דכשנתן לחייט חוטי קנבוס אם יתפור בחוטי פשתן מה יעשה בחוטי קנבוס האלו צריך לתפור בהן לאחרים וא"כ מאי נפקא ליה מיניה ולמוכרם וליקח בהם של פשתן כל כי האי לא עביד וק"ל. עוד הקשה הלח"מ שם והצריך עיון יעו"ש והרשב"א כיון דס"ל מדעתו דהכל אחד א"כ איך חילק בין הש"ס לנידון דידן בין גזל לשאר איסורים הא אין חילוק ביניהם וק"ל.

הלכה יב

וכן בשר הנמצא וכו'. עיין בחולין דף צ"ה גבי מימרת רב בשר שנתעלם מן העין דמותיב ממימרת מצא בה בשר וכו' ותירץ בעומד ורואהו ועיין מ"ש הרמב"ם בפי' משנה זאת פ"ב משנה ט' ומה שהקשה עליו הרב חזון נחום ולא קשה דכיון דמשני בש"ס לבסוף הכי מידי הוא טעמא אלא לרב הא אתמר עלה רב אמר מותרות משום נבלה א"כ ממילא אין צריך להההיא תירוצא דלעיל שהוא דוחק אלא מ"ש רב הוא מדרבנן ומתני' הוא

מדאורייתא וז"ש רבינו שם פשט המשנה. וע"פ האמור כמה תמוהים דברי רש"י בסוגיין ע"ב ד"ה רב הונא ס"ל כרב ולא קי"ל כוותיה אלא אמתני' סמכינן ואע"ג דשנינו בעומד ורואהו שינויי דחיקי נינהו וכו' והא לא אסיק בש"ס בהך תירוץ למתני' א' כדכתיבנא ולב' הוא בפירוש וצ"ע ועל פי האמור נתבארו דברי רבינו הכא.

הלכה יז

הצייד שנזדמנו לו וכו'. עיין להט"ז ביו"ד סי' קי"ז ס"ק א' שכתב וז"ל ונראה לתרץ דאין כח ביד חכמים להחמיר אלא במקום שאין בו לא איסור ולא התר משא"כ בדבר שיש בו התר מן התורה ולכן הוכיחו התוס' וכו' יעו"ש ודבריו תמוהים דא"כ דא"א לומר דאסרו חכמים משום דהתורה התירה איך אפשר לומר דאיכא איסור מן התורה ומה צ"ל דהתר שהתירה תורה הוא בנזדמנה אבל לכתחילה אסור מן התורה אם כן אף אנו נאמר דמה שהתירה תורה הוא בנזדמנה אבל בלא נזדמן לא דבר הכתוב ואסרוהו חכמים דאין זה נגד הכתוב דלא דבר הכתוב בזה.

וכתב הב"ח באו"ח סי' תקנ"א סק"י בסופו וז"ל ומי שיש לו תישים שזמנן לשוחטן ולמכור העורות מראש חודש ואילך ורוצה ליתן לקצב גוי לנוחרן נראה דכיון דישראל אסור לנוחרן וכדתניא עיקור שיש בה טריפה אסור ושאין בה טריפה מותר ופרש"י וכו' ואע"פ שהתוס' וכו' יש לנו לתפוס כרש"י וכו' עכ"ל.

ודבריו תמוהים טובא דאפי' הוא עצמו שרי לנוחרן ובריייתא ערוכה שנינו חולין דף כ"ז והשוחט וצריך לדם חייב לכסות כיצד הוא עושה או נוחרו או עוקרו עכ"ל הרי דכיון דא"א בלא"ה דזה צריך לדם ואי שוחט כראוי מפסיד הדם נוחרו או עוקרו אף כאן כן כיון דא"א לשחוט מכח המנהג ובהכרח צריך העורות נוחר או עוקר וזה הוא לפי הנחתו אבל לדעתי אסור כיון שאפשר לשחוט דאין כאן איסור לשחוט אלא שלא לאכול בשר ולכן אסרו השחיטה שלא יאכלו אבל לצורך העורות ושלא לאכול הבשר ודאי שרי.

פרק ט

הלכה א

לשון הלח"מ עיין בספרי תועפות ראם דף נ' ע"ג.

ומי שיבשל משניהם כזית כאחד לוקה וכו'. וכתב הרב המגיד ופסק כלוי לגבי רב ומ"ש רבינו דעל כזית משניהם לוקה כבר נתבאר בסמוך דאפילו רב מודה באכילה ע"כ ודבריו תמוהים כמו שתמה הלח"מ ז"ל ומ"ש הלח"מ דפסק כלוי כדפי' כפי הנוסחא הא' לדעת רבינו וכו' וכן מה שסיים וז"ל ולפי הנוסחא הב' וכו' י"ל עד מיורה גדולה.

ודבריו תמוהים דכל דברי הלח"מ אלו קיימי על דברי הרב המגיד שכתב וז"ל וי"ל דמשמע ליה וכו' וכן כתב אחר כך וז"ל עוד כתב הרה"מ וכו' והרה"מ כתב דפסק כלוי ואיך צידד דפסק כרב ודוק ובעיקר דברי הרה"מ נראה לפרש דבא למעט מאי דאיכא לפרש בדברי רבינו דפסק כרב במ"ש וז"ל וכן האוכל כזית משניהם מהבשר והחלב שנתבשלו כאחד ופי' שנתבשלו כאחד ביורה גדולה והא ליתא כיון דבבישול פסק כלוי וכמ"ש איהו גופיה ואיך באכילה יפסוק כרב וז"ש הרה"מ כבר נתבאר בסמוך דאפי' רב מודה באכילה אלא שהוא בבא מיורה גדולה וא"כ רבינו דפסק כלוי צ"ל דכאן איירי אפי' שלא בא מיורה גדולה והיינו כלוי ודבריו הם הכרח.

הלכה ד

וכן בשר חיה ועוף וכו'. וכתב הרב המגיד שפסק כן מהא דריש פרק כל הבשר וכו' ותירץ רב אשי הכי קאמר כל הבשר וכו' מהן מדברי תורה מהן מדברי סופרים וכו' עכ"ל כלומר וכיון דרבינו הקדוש סתם כר"ע הכי נקטינן. וע"פ זה לא קשה מה שהקשה הרשב"א בחידושיו דף קי"ג וז"ל ופסקו הגאונים ז"ל כר"ע דחיה ועוף אינן מן התורה ואי קשיא לן דהא שמואל דהוא אמורא לא דריש כוותיה לעיל דמוקי חד לחלב ומתה וחד לאפוקי טמאה וחד לרבות את השליל עכ"ל כלומר וכיון דשמואל שהוא בתרא לא פסק כוותיה איך אנו פסקינן כוותיה ולא קשה כיון דרב אשי שהוא בתרא משמואל טפי פסק כוותיה מדמוקי לסתם מתני' כוותיה ולדידיה גם רבינו הקדוש סתם כוותיה פסקינן כר"ע וממילא נסתלק. גם מ"ש אח"כ וז"ל ועוד דהא משמע דת"ק לא ממעט אלא טמאה אבל חיה ועוף לא עכ"ל גם מצד עצמם הדברים תמוהים דאיך אפשר לומר דת"ק ס"ל דחיה ועוף אינן בכלל האיסור מדאורייתא והא מסוגייא דריש פרק כל הבשר מורה בפירוש דפליגי ולת"ק חיה ועוף הוי מדאורייתא דקאמר התם הא עוף אסור מדאורייתא כמאן דלא כר"ע דאי ר"ע הא אמר חיה ועוף אינן מן התורה וכו' ואיך אפשר לומר ולצדד דלא פליגי ורש"י במתני' ריש כל הבשר כתב וז"ל ומיפלג פליגי בה לקמן איכא למ"ד דאורייתא ואיכא למ"ד דרבנן והיינו ת"ק דס"ל דאורייתא דאי ר"י הגלילי הא ס"ל בפירוש דעוף שרי שאין לו חלב אם וכן כתבו התוס' שם דף קי"ג ד"ה בשר וז"ל ה"ה בשר עוף לרבנן דאסור מן התורה וכו' והיינו מכח הך סוגיא דריש פרק כל הבשר ויותר תימה להרא"ש בסוף פרק כל הבשר שהחליט המאמר וכתב לדעת רב אלפס דלא פליגי ר"ע עם ת"ק מדפסק כוותיה דהלכה כר"ע מחבירו ולא מחביריו ומה יענה לש"ס דריש פרק כל הבשר. ועלה על דעתי לומר דמ"ש הרא"ש כן הוא לקושטא דמילתא דרב אשי מפרש למתני' כר"ע אף אנו נאמר לדעתיה דרב אשי דלא פליגי ר"ע עם רבנן ולא נהירא דא"כ

נאמר דבזה פליגי רב יוסף ורב אשי וגם כמה גמגומין.

גם מה שהקשה עוד הרשב"א וז"ל ועוד דהא לא קי"ל דאיסור חל על איסור עכ"ל נראה דלא קשה דאין ה"נ דלהגאונים חלב ומתה באכילה לא לקי על בשר בחלב וכן פסק רבינו לקמן ה"ו יעו"ש משום דאין איסור חל על איסור ונשארו ג' קראי לבהמה טמאה חיה ועוף ועל כרחך לא קאמר בש"ס לר"ע חלב ומתה לא צריך קרא משום דס"ל דאיסור חל על איסור אלא משום דר"ע ממעט מחד גדי בהמה טמאה ואי ס"ל בעלמא אין איסור חל על איסור למה צריך למעוטי אלא ודאי ס"ל בעלמא איסור חל על איסור מדאצטריך קרא למעט בהמה טמאה אבל הגאונים פסקו אין איסור חל על איסור.

עוד כתב הרב המגיד פסק כתירוץ דרב אשי וכו' והקשה הלח"מ ז"ל וזה לשונו וא"ת הא לא אצטריך תירוצא דרב אשי אלא לפרוקי קושיא דכמאן דלא כר"ע וכו' עד איך פסק כהך תירוצא דליתי אלא אליבא דרב יוסף וכו' יעו"ש ולענ"ד אחרי נשיקת ידיו ורגליו לק"מ דאה"נ דלס"ד דמקשה דדייק הא עוף אסור וכו' משום דסמיך אסיפא דגזר העלאה אטו אכילה כדדייק רב יוסף וכן כד דייק רב יוסף בסמוך ש"מ וכו' הוא לדחות תירוץ דרב אשי דלעיל וכמ"ש רש"י וכד תריץ בש"ס כולה חדא גזרה היא חזרה תירוץ דרב אשי למקומה דכולה ר"ע ולכן פסק רבינו כן ואין צריך בתירוץ בעקיפין.

עוד כתב הרב המגיד וכשם שגזרו באיסור העלאה על השולחן וכו' וכתב הלח"מ וז"ל וקשה דמשמע מדברי הרה"מ דגזרו איסור העלאה וכו' דחיה ועוף וכו' אטו אכילה וכו' ובריש פרק כל הבשר לא משמע הכי וכו' עכ"ל וכן כתב רבינו בפירוש לקמן ה"כ יעו"ש והאמת דהכל אחד וכמ"ש הלח"מ.

הלכה ה

והשוחט עוף וכו'. עיין מ"ש הרב המגיד וז"ל ומשמע דת"ק אפי' מעורות בגידים שרי וכו' עכ"ל ונ"ל דבא למעט פירוש אחר דאפשר לפרש בברייתא וה"פ ומצא בה בצים גמורות דהיינו עם קליפתם כמו שנמכרים בשוק מותר וכו' הא לאו הכי אסור אפילו אינן מעורות בגידין ובא רבי יעקב ואמר אם היו מעורות בגידין אסורות הא אינן מעורות מותרות אפי' אינן גמורות וכן פי' בהגהות מיימוני וכן מצאתי אח"כ בשיטה מקובצת בשם י"מ יעו"ש ומה שקשה לפי"ז מסוגיית הש"ס עיין להפרי חדש סי' פ"ז גם אצלי היה תירוץ ומפני דוחקו לא העליתיהו בספר ולזה כתב הרה"מ ומשמע וכו'.

הלכה י

בד"א וכו'. **אבל אם נער מתחילה ועד סוף וכו'**. עיין מ"ש בלח"מ ולפירושו קשה מ"ש רבינו או כסה מתחילה ועד סוף ודוחק לומר דאגב נקטיה ועיין מ"ש הרב המגיד בסוף

הלשון וז"ל וכנ"ל לדעת רבינו שאין חתיכה עצמה נעשית נבילה אלא בבשר בחלב בלבד וכו' וכן הסכים הרשב"א וז"ל הטור סי' צ"ב ופסק ה"ר אפרים דלא אמרינן אפשר לסוחטו אסור אלא בבשר בחלב וכו' אבל בשאר איסורין אין צריך אלא ששים כדי כזית הראשון ואז אפילו החתיכה עצמה חוזרת להיות מותרת וכו' ואדוני אבי הרא"ש הסכים לדעת ה"ר אפרים עכ"ל וכתב מרן [הרא"ש] בסוף פ' גיד הנשה לא הכריע אלא הביא ב' הסברות אלא דכתב כמה מקומות דניחא פי' ה"ר אפרים ואי לא דסבר לה כוותיה לא היה מאריך וכו' ושכן משמע בתשובותיו וכו' ובסי' ק"ו הביא הטור דברי הרשב"א דהחתיכה עצמה אינה נתרת והקשה עליו וכו' יעו"ש.

ומכל הכתוב תשובה מוצאת על מ"ש מרן החבי"ב בסי' ק"ו הגהות הטור אות ה' וז"ל ואע"פ שהרא"ש פ' גיד הנשה בסופו בכמה מקומות נראה דהחתיכה עצמה אסורה כמ"ש למעלה אפשר שלא כתב לדעתו אלא לדעת ר' אפרים וכו' וכן משמע ממ"ש אבל היא עצמה שנאסרה אסורה למ"ד אפשר לסוחטו אסור ומדקאמר למ"ד משמע דליה לא ס"ל עכ"ל והדברים תמוהים דהא העיד הטור דס"ל להרא"ש דהחתיכה מותרת וכן כתב בקיצור פסקי הרא"ש סוף פ' גיד הנשה ומרן כתב דהיינו משום דכמה מקומות כתב דניחא ליה והוא היכן מצא להפך ואי משום דכתב למ"ד וכו' וכמו כן הב"ח בסי' צ"ב ס"ק ח' יעו"ש כתב כן לסברת ר"ת דשקיל וטרי אליביה יעו"ש ולא קאי לשיטת ר' אפרים.

גם מ"ש הב"ח ז"ל שם דהרא"ש ס"ל לדעת ר' אפרים דהחתיכה עצמה אסורה ממ"ש וא"א לפרד ממנה וכו' אינו הכרח דהכוונה הוא דאינו יכול ליפרד קודם התערובת דאי לאו הכי היאך מתבטל וגם אי כמו שהבין הוא היאך אתי ההלכך שכתב על דברים אלו אלא ודאי כמ"ש וגם בתוס' ליתי לדברים אלו בדברי ר' אפרים וכ"כ הלחם חמודות יעו"ש גם הרב החבי"ב כאן בלשון זה שאנו עסוקין הבין בעד הרא"ש לדעת ר' אפרים דהחתיכה עצמה מותרת ועוד אני מכריח בין להר' אפרים בין להרא"ש דס"ל דהחתיכה עצמה מותרת משום דאחת מהראיות שהביאו לה"ר אפרים הוא מההוא דיין נסך שנפל לבור וכו' והתם היין כולו שרי ואי החתיכה עצמה אסורה היאך שרי כולו ואין לומר דשאני התם דהוי לח בלח ואינו ניכר דא"כ מאי ראיה מייתי לר' אפרים אלא ודאי דלא שנא והכל שרי ודוק.

והרא"ש ג"כ הביאה ונראה דהסכים כוותיה כמ"ש מרן והרב החבי"ב אנה מצא בהרא"ש היפך מזה גם מ"ש שדעת ר' אפרים דהחתיכה עצמה אסורה ועל הכל צ"ע ומלשון זה שאנו עסוקין קשה לי על מ"ש החבי"ב שם הגהת בית יוסף אות ב' וז"ל

ויגיד עליו בשר שנתבשל בלא מליחה דבעינן ס' כנגד כולו וכו' ואעפ"כ החתיכה עצמה מותרת להרא"ש וכו' עכ"ל ומה ראיה היא זאת דשאני הכא שלא נאסר הבשר מעולם ולא שייך אפשר לסוחטו איסור כמו שהבין כן מדברי הרא"ש עצמו בהגהות הטור ודוק ובדברי הרא"ש שאנו עסוקים שכתב ועוד ניחא לפירושו הא דאמר פרק בתרא דע"ז עד היה מתיר גם החתיכה עצמה ובתוס' מבואר יותר עכ"ל דבריהם תמוהים דהא ר"י קאמר בשמעתין דף ק"ח אפשר לסוחטו אסור ומארי דשמעתין שם בע"ז הוא ר' יוחנן ואיך נוכל לדחות דיסבור אפשר לסוחטו מותר. ודרך אגב קשה לי אמה שכתב רש"י בסוגיין דף ק"ח ע"ב וחכ"א עד שתתן טעם קס"ד דאטיפה קיימי וכו' והוא מסקנת הש"ס בסמוך ועל הכל צ"ע.

הלכה יא

קדרה וכו'. וכתב הרב המגיד וי"מ שהיו מקילין בבשר וכו' עכ"ל פי' בשאינו בן יומו דלא גזור אטו בן יומו כיון שכל אחד בפני עצמו התר ודוק. ועיין מ"ש הלח"מ דעפי"ז אין מקום לקושיתו ושוב ראיתי להריטב"א שהביא הי"מ אלו בפירוש כדכתיבנא.

הלכה יב

הכחל אסור וכו'. חולין דף ק"ט יעו"ש הסוגייא וכתבו התוס' ד"ה הא איסורא איכא וא"ת לפירוש הקונטרס דילמא הא איסורא איכא לקדרה וכו' פירוש דבריהם דאף דרב קאי על מתני' ומתני' איירי בצלי מ"מ קשה להו דנימא דמתני' איירי בין לקדרה בין לצלי ומשום קדרה סיים מתני' אינו עובר הא איסורא איכא אבל לצלי גם איסורא ליכא ומתרצי דא"כ הו"ל למתני דאם לא קרעו מותר וממילא מוקמינן ליה לצלי דלקדרה א"א כיון דיוצא וחוזר ונבלע וכמ"ש רש"י וא"כ כחה דהתירא הו"ל למימר וק"ל.

כתבו עוד בד"ה ההוא לקדרה ואינו ר"ל דסבר לגמרי כלישנא בתרא וכו' ועיין להרב חידושי הלכות דהוא ממש כלישנא בתרא וס"ל ללישנא בתרא דמתני' איירי לקדרה וכו' יעו"ש והקשו עליו דא"כ כד מותיב בש"ס ללישנא בתרא מברייתא דכחל וקאמר לישנא בתרא הוא וכו' אבל כחל לא בעי קריעה וכו' והיאך אפשר לומר דבקדרה לא בעי קריעה והא אפילו בקריעה אינו מועיל דהא יצא וחוזר ונבלע וכמ"ש רש"י בלישנא בתרא לקמן ד"ה והא קתני יעו"ש וי"ל דלא כתב כן החידושי הלכות אלא אח"כ דידעינן דברי רב נחמן ופי' דברייתא אליבא דר"נ אף אנן נמי נאמר דפי' דלישנא בתרא הוי הכי לקושטא דמילתא וכ"כ החידושי הלכות בסוף דבריו ודוק.

באותו דיבור א"ל ר' אלעזר קרע לי ואנא איכול פי' קרע לי קריעה קצת ואנא איכול בקדרה בלא בשר וכו' אמר להו רב נחמן בשלו בקדרה בלא בשר וכו' עכ"ל הקשה הפרי

חדש בי"ד סי' צ' דלפירושו קשה דלר"א הקשה לו פשיטא ולר"נ הקשה לו והאנן קורעו תנן ושניהם אמרו דבר אחד ונראה לענ"ד דלא כתבו כן התוס' אלא לקושטא דמילתא אבל לקס"ד דמקשה הבין דמ"ש ר"א קרע לי ואנא איכול ר"ל כדינו שתי וערב והיינו ודאי לקדרה בבשר דגם במתני' אמרו קורעו ופירושו שתי וערב ואמטו להכי מותיב ליה פשיטא וכו' אבל גבי מ"ש ר"נ זויקו לי כחלי והיינו בלא קריעה שתי וערב דהא היא שאלה לו למיכל בישרא בחלבא ואי קרעו שתי וערב ליכא בשרא בחלבא וגם זויקו משמע בלא קריעא ומסתמא משמע גם לקדרה בבשר דלא פירש ומשו"ה מותיב ליה ממתני' ויש הפרש גדול בין קרע (דרב) [דר"א] לזויקו דר"נ.

הלכה יג

ואין משערין בו אלא כמות שהוא וכו'. וכתב הרב המגיד שמפרש בש"ס או אף במאי דנפק מיניה והקשה הרב ב"י בסי' צ' הביאו הלח"מ דאם כן מאי קשיא להו בש"ס מנא ידע הא אנו יכולין לידע כמה היה בשעה שנפל ע"כ פי' שקודם הנפילה אפשר למיקם עלה כמה היה לא כן לפי' רש"י דהבעיא היא דוקא במאי דנפק מיניה א"א לידע אלא באומדנא כמה יצא מהכחל ולא סמכינן האומד זה ולכן מותיב בש"ס כן ולפ"ז אין מקום לכל מ"ש הלח"מ על דברי מרן הב"י אלו.

עוד כתב הב"י ז"ל שם שרבינו הוציא זה מההוא כזיתא דתרבא וכו' יעו"ש והקשה הלח"מ ממ"ש רבינו לקמן פט"ו הכ"ד שמשערין כמו דבלעה קדרה יעו"ש ומכח זה הסכים שדברי הרב המגיד עיקר יעו"ש ומן התימה עליו שהסכים כן והא איהו גופיה כתב שם כדי ליישב הסוגייאות ההיא דכזיתא דתרבא עם ההיא דר' חנינא כשהן משערין וכו' איכא דאמרי ואיכא דאמרי וכו' דגבי כזיתא דתרבא איירי שלא נודע האיסור וגבי הא דר"ח איירי שנודע האיסור וגם ההתר וכו' יעו"ש ואם כן מה מקום להקשות לפי' הרב ב"י מההיא דפרק ט"ו לעולם דמשערין כמ"ש ושאני התם דאיירי שנודע האיסור ומ"ש שם לתרץ ב' לענ"ד לא נהירא דכיון דגבי ההוא כזיתא אמרו סבר וכו' א"ל רבנן וכי דהתירה בלע דאיסורא לא בלע והודה רב אשי לרבנן היאך נפסוק להיפך וכן רש"י שסובר כן דפליגי פסק כרבנן דההוא כזיתא ולכן המחוור כתירוץ ראשון ואין להקשות דאילו שם בפ' ט"ו הכ"ד כתב כשמשערין בכל האיסורין וכו' משערין גם במה שבלעה הקדרה לפי אומד הדעת וכו' ואילו בריש פי"ז כתב קדרה של חרס שנתבשל בה בשר נבלה וכו' ואם בשל בה מין בשר התבשיל אסור ואמאי אסור הן אמת דבטעם לא מנכר מ"מ יאמדוהו באומד הדעת בששים כדכתב הכא דמשערינן מה שהיה בלוע בקדרה דשאני הכא דמתחלה נודע כמה היה בקדרה ונראה כמה חסר ומשו"ה משערינן בליעת

הקדרה אבל שם דלא איירי בהכי א"א לשער בליעת הקדרה.
והנה במה שפי' רש"י גבי ההיא איכא דאמרי ואיכא דאמרי במה שבלעה הקדרה עיין להר"ן שהגיה בדבריו יעו"ש ולענ"ד הכי מתפרשין דברי רש"י אם ראינוהו להתר כשנפל שם האיסור קודם שנתמעט ההתר ואנן משערינן אותו להתר לאחר שנתבשל לכמות שהוא שנפל שם האיסור וכו' ושוב ראיתי להרשב"א בחידושיו הבין כן בדברי רש"י.

הלכה יז

במה דברים אמורים שנתבשלו שניהם יחד. עיין להלח"מ שהקשה דאמאי לא כתב בפ' ח' מהל' קרבן פסח שהוא חרס רותח והצריך עיון וי"ל דנרמז במ"ש רבינו שם דכל המרק והליחה שתפרוש ממנו כשיצלה אסורה הרי דס"ל דהחרס רותח דאי צוננת איך המרק והליחה נצלה בחרס אלא ודאי שהוא חם ומ"ש גם וכו' סתם סמך אהך וכתב הר"ן בפרק כל הבשר הביאו מרן ביו"ד סי' צ"א שהרא"ה פי' דכי אמרינן צונן לתוך חם אסור ובשר צונן שנפל לתוך חלב רותח אסור היינו נטילת מקום והביא ראיה מפ' כיצד צולין ודחה הר"ן דהתם בצלי אבל במבושל כולו אסור וכו' וקשה אמאי לא הכריח הר"ן לעצמו ממ"ש שם בש"ס לשמואל הכא נמי בחרס רותח ונמצא א"כ דחם בחם יטול את מקומו והא חם לתוך חם כלו אסור כמו שנראה מדברי רב ושמואל וכן הרא"ה לא כתב כן אלא בצונן בחם ולא בחם בחם וצ"ל בהכרח דמ"ש במתני' בחם בחם יטול אינו אלא בצלי וא"כ אידחיה לדברי הרא"ה גם ממ"ש בגמ' לקמן אלא לשמואל נתסר לגמרי משמע מכל וכל ולא נטילת מקום ושוב ראיתי להרא"ה גופיה בבדק הבית דף פ"ד דכתב דינו גם חם בחם יעו"ש ואם כן לא קשה מה שהקשיתי. גם מה שהקשיתי ממ"ש בש"ס לגמרי י"ל דפירוש הוא נטילת מקום לאפוקי כדי קליפה וכן נראה מדברי הרשב"א בתורת הבית שנדחק בתבת לגמרי אבל קשה למרן ב"י סי' ק"ה שלא ראה דברי הרא"ה אלו אלא דברי הר"ן לחוד וכתב דבחם לתוך חם לא אמרו קשה טובא.

פרק י

הלכה כב

ומ"ש הלח"מ עיין בסיפרי אגורה באהלך דף ל"ט.

פרק יא

הלכה א

יין וכו'. וכתב הלח"מ מהדורא ג' וז"ל ומ"ש רבינו לוקה מן התורה ר"ל שנים שהוא מקרא דלא תביא תועבה ולא ידבק בידך וכו' והגלוי הוא ישתו יין נסיכם וזהו שכתב שנאמר אשר חלב זבחמו וכו' כלומר זהו הגלוי אבל הלאוין כבר כתבם פ"ז מע"ז עכ"ל. ולא הבינותי דבריו דכיון דאיכא ב' לאוין לנהנה משום תקרובת ע"ז ושום דבר שנעשה בשבילה כמ"ש שם פ"ז למה צריך גלוי ליין נסך [וכי יין נסך] גרע משום תקרובת ע"ז אלא מעתה לכל דבר נצטרך לגלוי ובספר מגילת אסתר מצות לא תעשה קצ"ד אות ט' כתב דכונת רבינו להלקותו ג' והשלישי היינו מישתו יין נסיכם כמ"ש במצות לא תעשה כ"ה בעצי אשירה דלוקה ב' וה"ה הכא ג' ואתמהה דממקום שבא לא ניתן זה ליאמר דא"כ היה לו לכתוב דלוקה ג' לאוין כמ"ש שם דלוקה ב' ואיך סתם בספר המצות סי' קצ"ד וכתב לוקה ומה גם דבישתו יין נסיכם ליכא לאו כמו שהשיג הרמב"ן ומה שהליץ לזה במגילת אסתר אות יו"ד וז"ל כי כבר הקדים לנו הרב סוף הי"ד שרשים כי כשיזכיר העונש אע"פ שלא יזכיר האזהרה יש לנו למנותו על העיקר שאצלנו לא ענש הכתוב אלא א"כ הזהיר עכ"ל לא הבינותיו דהיכן ראה עונש בכתוב הזה דישתו יין נסיכם עד כאן לא כתב הרב כן אלא היכא דענש הכתוב איזה עונש דמיתה או מלקות ולא הזהיר משא"כ כאן ועוד דלו יהי כדבריו דחשיב זה עונש ולא ענש אלא א"כ הזהיר מ"מ היינו ההזהרה דלא ידבק בידך מאומה מן החרם ולא תביא תועבה אל ביתך ואם כן היכא איכא לאו שלישי דכתב הוא דלוקה ג'.

פרק יב

הלכה כט

עיין מ"ש הלח"מ ועיין מה שכתבתי פ"ב דהל' חמץ ומצה הי"ב ד"ה או שבא עכבר.

פרק יד

הלכה י

עיין בסיפרי אגורה באהלך דף ל"ח ע"ד.

הלכה יז

כיצד היו לפנינו טבל ונבלה וכו'. מכאן תמה הרב פרשת דרכים דרוש י"ט על מ"ש הר"ן משם הראב"ד בהא דקי"ל דחולה שיש בו סכנה דשוחטין לו בשבת דלמה לא נאכילהו

נבלה שהוא איסור לאו ולא לשחוט שהוא איסור סקילה ותירץ דנהי דאיסור נבלה הוא איסור לאו ושבת איסור סקילה מ"מ איכא בנבלה שעובר על כל זית אבל לענין שבת לא עבר אלא בשעת שחיטה וחד איסור הוא דאיכא וכו' יעו"ש והא בסוגייא זו קאמר דטבל ותרומה מאכילין אותו טבל דתרומה חמירה דלית לה תקנתא הא הכא כשאוכל טבל עובר על כל זית וזית יעו"ש מה שתירץ.

והרב בשער המלך הקשה ממ"ש רבינו פ"ז מהל' נזיר הי"ג נזיר וכהן שפגעו במת מצוה יטמא נזיר אע"פ שהוא סותר ימים הראשונים וכו' ולא יטמא כהן שזה קדושתו קדושת עולם וכחכמים דר"פ כ"ג ונזיר וכפי דעת הראב"ד דרבוי הלאוין חשיב איסור חמור א"כ נזיר חשיב חמיר טפי דאית ביה לאוין הרבה וכמ"ש רבינו פ"ה מנזיר הכ"א דלוקה ד' מלקיות וא"כ עדיף שיטמא כהן דליכא ביה אלא לאו אחד אף שקדושתו קדושת עולם משיטמא נזיר דחמיר טובא שעובר על לאוין הרבה וכתב דעלה בדעתו לחלק בין כשעובר הלאוין בבת אחת לזה אחר זה ואין בו כדי שביעה.

ולענ"ד איכא בחילוק זה כדי שביעה והותר דכל עיקר חילוק הראב"ד הוא דאף דבשחיטה שהוא בסקילה והוא עון חמור הן דאיכא מיתה והן דעונשו חמור שהיא סקילה אמרינן דעובר וישחוט משום דבשחיטתו עוברו בשקידה אחת משא"כ נבלה אף שאיסורו בלאו מ"מ עובר בקום עשה פעמים הרבה ויותר טוב לחטא פעם אחת בעון גדול ולא לחטא פעמים הרבה עון קל וא"כ הוא החילוק מבואר ויותר נראה לומר דעיקר קושייתו היא באומרו דרבוי הלאוין בנזיר חשיב חומרא לגבי כהן שקדושתו קדושת עולם ומי גילה לו רז זה דזה חמור מזה חכמים דאמרו הדין כן המה ראו דכהן דקדושתו קדושת עולם אף שהוא בלאו אחד חמיר טפי והא ראיה דחמירא להו מנזיר אף דבנזיר איכא קרבן ואיכא למיחש לחולין בעזרה ולא חששו משום חומרא דכהן דקדושתו קדושת עולם ונ"ל טעמם דכהן לית ליה תקון מה שאין כן בנזיר דמונה מחדש והיינו טעמא דכיון דקדושתו קדושת עולם מה תקון איכא ואפי' בנזיר מבטן כשמשון אמרו בירושלמי דלא דמי לכהן יעו"ש בנזיר ועיין בספר שושנים לדוד ודרך אגב ראיתי להתוס' בקדושין דף כ"ו ע"ב ד"ה מעשה וז"ל פי' הקונטריס רבן גמליאל שכח לתרום וכו' והיה ממהר לתרום בעודו בספינה שהיה ירא שמא יאכלו ויסמכו עליו וכו' (א"ק) [וקשה] דא"כ מה היה מועיל תקונו אדרבא גרע טפי שמא יאכלו בני ביתו הכל ואף העישור וכו' עכ"ל ואנכי לא ידעתי איך גרע טפי בעשות התקון והא אחר התיקון כל שהפריש נשאר החולין לחוד והעישור לחוד וכשאוכל החולין ליכא איסורא (ולא) [אלא] כשאוכל העישור משא"כ כשלא הופרש הכל טבל וכל מה שאוכל הוא איסור וחייב על

כל זית וזית ואינו אוכל התר כלל וכלל. ועוד קשה יותר דכשעושה התיקון אף שאוכל הכל ליכא איסורא כלל לפי שמתערב האיסור עם ההתר והאיסור דהיינו העישור הוא מעט וחד בתרי בטיל מן התורה כדכתיב אחרי רבים להטות ומה גם מין במינו כמבואר באופן שלא באתי לכונת דבריהם. ושוב ראיתי דקושיא זאת ליתא דאינהו מקשים לרש"י ורש"י סובר דמין במינו לא בטיל אפילו באלף מדאורייתא וכמ"ש בטור יו"ד סימן צ"ח משמו יעו"ש וע"פ סברא זאת דרש"י לא קשה קושית הפרשת דרכים לרש"י יעו"ש בס' מרכבת המשנה לרב אשכנזי זלה"ה ובס' אורים גדולים למהר"א זאבי ז"ל.

פרק טו

הלכה ט

חמץ בפסח וכו'. שהרי לאחר הפסח וכו'. וכן כתב בפי' המשנה בסוף מס' ע"ז וקשה דא"כ אין מקום למה שהקשה בהי"ב ואל תתמה על חמץ בפסח וכו' ואמאי אצטריך ליה לתרץ תירוץ אחר ועיין מה שהקשה הרב מקראי קודש מדבריו אלה למ"ש מרן פ"א דחמץ ומצה יעו"ש. ולענ"ד לא קשה דהכא מפיק ליה מתיבת כל דמרבה אפי' כל שהוא ואפילו בשאינו מינו ומרן שם קאי לעיקר הלאו וק"ל.

הלכה י

והוא הדין לתבואה חדשה וכו'. על כרחך לא קאי לחמץ בפסח דהא חמץ בפסח הוי אפי' מין בשאינו מינו אלא קאי לעיל לטבל ושביעית דדינם שוים והיינו טעמא דאין דינו שוה לחמץ משום דחמץ ממילא ניתר אחר ח' ימים משא"כ חדש דאינו ניתר כי אם על ידי מעשה דהקרבת העומר ודוק.

פרק טז

הלכה כה

נטיעה של ערלה וכו' ולמה התירו לו ללקוט לכתחילה וכו'. וכתב הפרי חדש במים חיים בשיטת גיטין דף נ"ד מהש"ס וז"ל דע שהרב אינו מפרש כפירוש רש"י דמחובר חשיבא ולא בטלה אלא דאף במחובר בטלה כדינה במאתים נטיעות וזה שהתיר ללקוט לכתחילה ואף שנתבטלה קאמר ת"ק שלא ילקוט כדי שיטרח ויוציא הנטיעה האסורה אבל אם כבר עבר וליקט שרי ור"י פליג עליה דכיון שכבר נתבטל במחובר אף לכתחילה יכול ללקוט וכו' יעו"ש.

ולענ"ד דעת רבינו כדעת רש"י דבמחובר ליכא ביטול והוא דרבינו ס"ל כר' יוסי ור"י

התיר ללקוט לכתחילה ובלקיטה מתערבין זה בזה ומתבטל האיסור דלא כת"ק דאסר ללקוט מטעם דאין מבטלין איסור לכתחילה ואהא קשה לו לרבינו לר' לר"ש למה התירו לו ללקוט לכתחילה והיה מן הדין שאוסרין לו עד שיטרח ויוציא הנטיעה וכו' דהיינו טעם דבעלמא דאין מבטלין איסור לכתחילה ואהא משני שהדבר חזקה וכו' וא"כ כאן שרי לבטל האי איסורא משא"כ בעלמא ועיין להר"ב ותוס' יו"ט בפי' המשנה וא"כ נמצא דעת רבינו ורש"י שוין וז"ל רבינו בפירוש המשניות על כן כשיתערב זאת הנטיעה האסורה בכלל נטיעות כשירות אפי' היו אלף אסור ללקוט מהם שום דבר לכתחילה לפי שאינו יודע אם מן הפרי המותר לקח אם מן האסור וכו' עכ"ל פירוש לפירושו דהוי מחובר וכל אחד חשוב לעצמו דאי לא תימא הכי בתלוש דמן התורה חד בתרי בטיל היאך מבוטל כיון דאינו יודע אם מן המותר נטל אלא ודאי דטעמו משום היותו מחובר דחשיב ולא בטיל ובדברי רש"י דאתן עלה תהי בהו עמיתנו החכם השלם שב"ע הי"ו דאילו הכא ס"ל לרש"י דמחובר לא בטיל ואילו בסוכה דף ט' ע"ב כתב בד"ה כשחבטן וז"ל השפיל ענפיו למטה מעורבין עם סכך כשר ואין נראין בעין וסכך כשר רבה עליו ומבטלו דמדאורייתא כל מילי בטל ברובא כדתנן במתני' וכו' עכ"ל והא במחובר ליכא ביטול דחשיב ולק"מ דהא דדבר חשוב לא בטיל הוי מדרבנן וכמ"ש רש"י בפירוש בגיטין דמדאורייתא אחרי רבים להטות ובסוכה כתב רש"י וז"ל דמדאורייתא כל מילי בטל ברובא הרי דקאי אדינא דאורייתא וא"ת למה בסוכה אוקמוה חכמים אדינא דאורייתא י"ל דשאני התם בסוכה דבשעת הביטול עדיין לא הוי אסור וקיל ומשו"ה מועיל ביטול אף דחשוב דבלא"ה צ"ל טעם זה דהא קי"ל דמדרבנן אין מבטלין איסור לכתחילה ובסוכה מבטל לכתחילה אלא ודאי צ"ל דשאני סוכה דעדיין לא הוי איסור.

פרק יז

הלכה כה

ומפני מה וכו'. בספרי תועפות ראם דף ס"ז.